

SPRAWOZDANIE
z wykonania programu działalności
Centrum Nauki Kopernik
w 2012 roku

Warszawa, luty 2013 r.

Wstęp

I. Działania i ich odbiorcy

I.1. Działania stałe

I.1.A. Udostępnianie wystaw

I.1.B. Pokazy w planetarium *Niebo Kopernika*

I.1.C. Zajęcia w laboratoriach i pracowni

I.1.D. Działania w *Parku Odkrywców*

I.1.E. Działania zewnętrzne, *Warsztaty rodzinne* i pokazy

I.2. Działania zmienne

I.2.A. Działania prezentujące współczesną naukę, podejmujące trudne, niejednoznaczne tematy, inicjujące społeczną debatę na temat nauki

I.2.B. Działania wspierające edukację i angażujące w debatę społeczną o celach i metodach szkoły oraz procesu nauczania

I.2.C. Wspieranie środowiska centrów nauki i innych rozwijających się ośrodków w Polsce

I.2.D. Aktywny udział w światowym ruchu centrów nauki i wspieranie rozwijających się ośrodków na świecie

I.2.E. Działania pokazujące, że nauka i sztuka wspólnie tworzą kulturę

I.2.F. Budowanie pozytywnego wizerunku nauki i naukowców

II. Procesy wewnętrzne, kształcenie i rozwój

Podsumowanie

Wstęp

Pierwszy pełny rok kalendarzowy funkcjonowania, rekord frekwencyjny, poparty bardzo dobrą oceną naszych działań, reagowanie na potrzeby odbiorców i zmieniające się otoczenie i wysoka pozycja w Europie – tak krótko można podsumować działalność instytucji kultury Centrum Nauki Kopernik (dalej również: Kopernik) w 2012 roku.

Centrum Nauki Kopernik zostało otwarte w listopadzie 2010 roku. Uruchomiliśmy wtedy pięć z sześciu galerii ekspozycji stałej. W 2011 roku udostępnialiśmy kolejno pozostałe elementy naszej oferty związanej z infrastrukturą budynku: wystawę *RE: generacja*, planetarium, laboratoria i sąsiadujący z siedzibą *Park Odkrywców*. **W 2012 roku Kopernik działał już w pełnym wymiarze i z jego oferty (wszystkich działań łącznie – zarówno w budynku, jak i poza nim) skorzystało 1 305 738 osób.** Jest to o ponad sto tysięcy więcej niż w roku poprzednim. **Ponad 90 procent odwiedzających nas było bardzo zadowolonych z wizyty.** Dużą popularnością cieszyły się programy komunikacji naukowej, np. cykl poświęcony biotechnologii – *Projekt GENESIS*. W odpowiedzi na zainteresowanie nauczycieli tworzyliśmy nowe działania edukacyjne. Udało nam się znacznie rozbudować koordynowany przez nas program sieci Klubów Młodych Odkrywców. Liczba klubów wzrosła ze 125 do 186 klubów w Polsce i dodatkowo kilku w Gruzji, Rosji i na Białorusi. W ten sposób, jak również przez wsparcie organizacji pikników naukowych w Gruzji i w Chorwacji wpływaliśmy na rozwój polskich idei edukacyjnych za granicą. Obecność Kopernika na arenie międzynarodowej była także wyraźnie widoczna w działalności organizacji zajmujących się komunikacją naukową. Dyrektor Centrum Nauki Kopernik, Robert Firmhofer pełnił rolę prezesa zarządu Europejskiej Sieci Centrów i Muzeów Nauki ECSITE i reprezentował Europę w Komitecie Programowym (International Program Committee) Światowego Szczytu Centrów Nauki w 2014 roku. Reprezentował środowisko centrów nauki i samego Kopernika podczas licznych spotkań i konferencji w Polsce (m.in. na Kongresie Obywatelskim i międzynarodowej konferencji „More Europe” w Warszawie oraz na Forum Nowej Nauki. Nauka 2.0 w Krakowie) i na świecie (np. podczas Science & Creativity Annual Conference w Seulu i 6. Światowego Szczytu Centrów Nauki w RPA). Dodatkowo Kopernik, a dokładniej – Centrum Konferencyjne Kopernik, był w 2012 roku miejscem ważnych zdarzeń politycznych, gospodarczych, naukowych, technologicznych i społecznych, m.in. Forum Gospodarczego Polska – Francja (z wizytą prezydenta Francji, François Hollande’a), Kongresu Innowacyjnej Gospodarki, inauguracji programu Polsko-Norweskiej Współpracy Badawczej, uroczystej wymiany umowy między Rządem RP i Europejską Agencją Kosmiczną (ESA) w sprawie przystąpienia Polski do ESA, targów CSR i spotkania z udziałem rektorów uczelni chińskich i polskich oraz przedstawicieli świata nauki.

Zakres powyższych działań pokazuje, że w funkcjonowaniu Kopernika nie ma miejsca na rutynę i bezkrytyczne powtarzanie wypracowanych schematów. Chcemy się rozwijać,

reagować na zmiany i je przewidywać. Jednym z kluczowych wyzwań na najbliższe lata jest przygotowanie nowych wystaw, które pozwolą podtrzymać zainteresowanie naszą ofertą wśród zwiedzających. Już w 2012 roku pracowaliśmy nad koncepcją nowej ekspozycji. Wnikliwie obserwowaliśmy odbiorców działań Kopernika, tak by w realizacji naszej misji uwzględniać również ich potrzeby, by tworzyć miejsce dialogu, dyskusji i aktywności. Taką wizję Kopernika opisaliśmy w zaktualizowanym w 2012 roku planie strategicznym na lata 2013-2015 i sformułowanej na nowo misji instytucji: „Naszą misją jest zachęcanie do osobistego zaangażowania w poznanie i zrozumienie świata oraz do wzięcia odpowiedzialności za zmiany zachodzące wokół nas”.

Wsparciem instytucjonalnym tego rodzaju nowych działań była dla nas w 2012 roku Rada Programowa Centrum Nauki Kopernik, z którą konsultowaliśmy planowane zmiany i projekty.

Podobnie jak w poprzednich latach innowacyjna działalność Kopernika w 2012 roku została doceniona kilkoma nagrodami: Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski dla dyrektora Roberta Firmhofera „za wybitne zasługi w działalności na rzecz popularyzacji nauki w Polsce i na świecie, za wspieranie międzynarodowej współpracy naukowej”; Nagroda Rodziców dla Warsztatów rodzinnych w konkursie na najbardziej rozwojową inicjatywę dla dzieci Słoneczniki 2012, organizowanym przez portal internetowy „Czas Dzieci”; tytuł Przyjaciela Szkoły 2012 przyznawany przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i tygodnik „Głos Nauczycielski”; tytuł miejsca przyjaznego dzieciom i rodzicom, przyznawany przez Fundację MaMa w akcji „O Mamma mia! Tu wózkem nie wjadę”. Budynek Kopernika otrzymał tytuł Top Inwestycji Komunalnej 2012 (plebiscyt serwisu Portalsamorzadowy.pl oraz Grupy PTWP, organizatora Europejskiego Kongresu Gospodarczego w Katowicach) i Nagrodę Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego za najlepszy obiekt dla celów kultury (II edycja konkursu „Życie w architekturze” na najciekawsze polskie realizacje z lat 2000-2012). Minister Bohdan Zdrojewski w 2012 roku wymieniał Kopernika jako jedną z pięciu największych inwestycji infrastrukturalnych w kulturę.

Dalszy ciąg niniejszego sprawozdania podzielony jest na dwa rozdziały: „Działania i odbiorcy” i „Procesy wewnętrzne, kształcenie i rozwój”. Nawiązują one do perspektyw oglądu działalności Centrum Nauki Kopernik, zaczerpniętych ze stosowanej przez nas metodyki planowania strategicznego, zwanej „zrównoważoną kartą wyników” (balanced scorecard). W planowaniu strategicznym są to: „Odbiorcy”, „Procesy wewnętrzne”, „Kształcenie i rozwój” i „Finanse”. Ostatnia perspektywa dotycząca finansów szczegółowo opisana została w drugiej części dokumentu – sprawozdaniu finansowym za rok 2012.

I. Działania i ich odbiorcy

Podczas realizacji działań zawsze pamiętamy o ich odbiorcach. To oni są najważniejsi. Aby ich poznać, zbieramy dane demograficzne o gościach Kopernika. Prowadzimy również ewaluację wystaw, pokazów i większości wydarzeń. Dzięki temu zdobywamy wiedzę o tym, jak oceniane są nasze działania i jak odnajduje się w nich publiczność. Pozwala to ulepszać i dostosowywać ofertę do potrzeb odbiorców.

I.1. Działania stałe

Podstawowa działalność Centrum Nauki Kopernik służy wypełnianiu misji zachęcania do osobistego zaangażowania w poznanie i zrozumienie świata. Ta stała aktywność w 2012 roku polegała na udostępnianiu odbiorcom wystaw stałych, ekspozycji czasowej, planetarium *Niebo Kopernika*, laboratoriów i pracowni oraz *Parku Odkrywców*. Obejmowała również wyjazdy wystawy *Eksperymentuj!*, *Warsztaty rodzinne* i pokazy *Kopernik na kółkach* dla osób oczekujących w kolejce do wejścia.

W 2012 roku wystawy Centrum Nauki Kopernik łącznie przyjęły 904 664 zwiedzających, z czego 162 536 zobaczyło spektakl w *Teatrze robotycznym*. Planetarium *Niebo Kopernika* odwiedziło 221 144 widzów, w zajęciach laboratoryjnych wzięło udział 17 934 uczestników. Wystawę *Eksperymentuj!* zobaczyło 28 880 osób, a z *Warsztatów rodzinnych* skorzystało 4895 dzieci i dorosłych.

Przez cały rok prowadziliśmy badanie satysfakcji odwiedzających, którego wyniki pozwalają również poznać strukturę demograficzną naszych gości. Ankieterzy przepytali 2350 zwiedzających wystawy i 823 widzów planetarium. W obydwu wypadkach wywiady przeprowadzono z osobami w wieku co najmniej 15 lat.

Wśród przebadanych gości przeważały kobiety. Dwie trzecie zwiedzających wystawy i trzy czwarte widzów planetarium legitymowało się wyższym wykształceniem. W stosunku do 2011 roku dwukrotnie wzrosła liczba seniorów (56 lat i więcej), którzy zobaczyli naszą ekspozycję.

Okolo jedna trzecia zwiedzających wystawy (34,9 procent) i ponad dwie piąte widzów planetarium (43,7 procent) pochodziło z Warszawy, a prawie połowa z województw innych niż mazowieckie. Okolo połowa wszystkich badanych gości przyjechała z dużych miast, liczących ponad pół miliona mieszkańców.

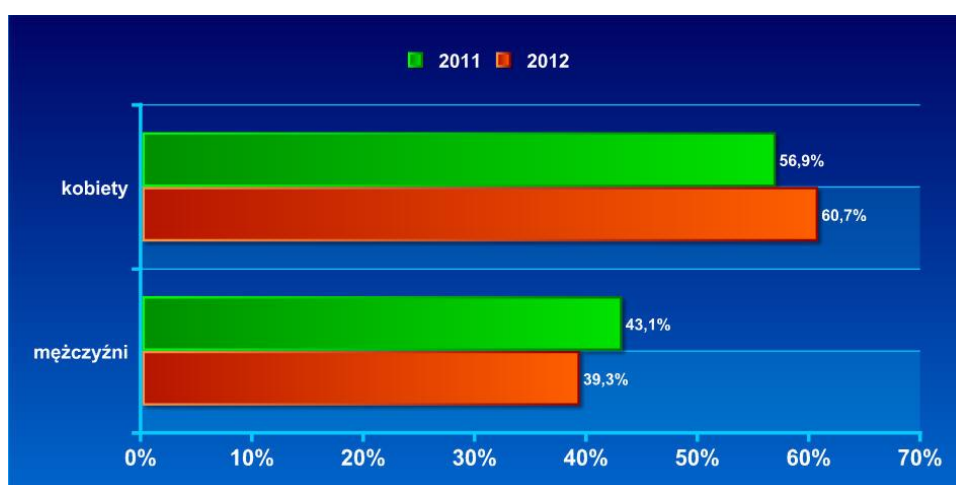
Zarówno wystawy, jak i planetarium najczęściej odwiedzano z dziećmi i pozostałymi członkami rodziny. W 2012 roku odnotowano wyraźny wzrost odsetka odwiedzin z grupą zorganizowaną. Do planetarium prawie jedna trzecia widzów przyszła ze znajomymi, druga podobna grupa – z dziećmi i trzecia – jako członek wycieczki.

Goście byli wysoce usatysfakcjonowani wizytą w galeriach i w planetarium. 96,9 procent ankietowanych odwiedzających wystawy i 98,1 procent widzów *Nieba Kopernika* odpowiedziało pozytywnie na pytanie „Czy są ogólnie Państwo zadowoleni z wizyty?”. Pozytywnie oceniano pracę animatorów, prezenterów i kasjerów, czystość wnętrza oraz zrozumiałość opisów i instrukcji przy eksponatach.

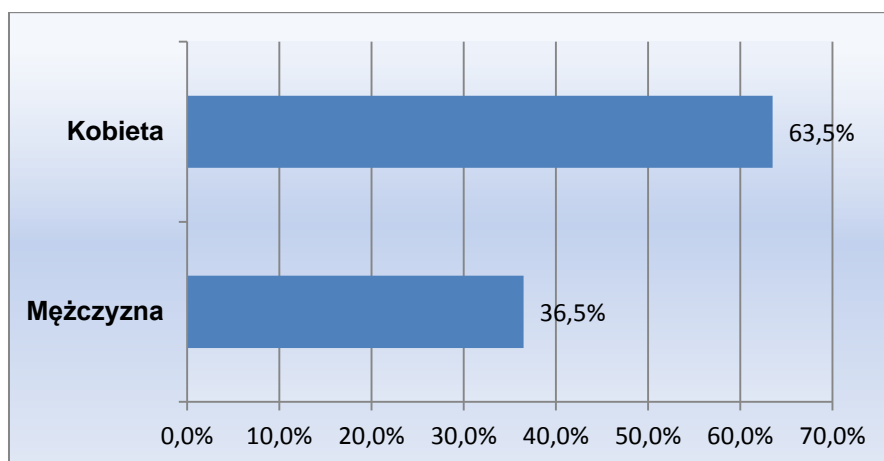
Wszystkie galerie postrzegane były jako ciekawe. Najwyżej oceniano galerie *Świat w ruchu* i *Bzzz!*. Większość ankietowanych (57,7 % gości wystaw i 66,6 procent widzów planetarium) zadeklarowała wzrost zainteresowania nauką po wizycie w Centrum.

PŁEĆ ZWIEDZAJĄCYCH

Wystawy:

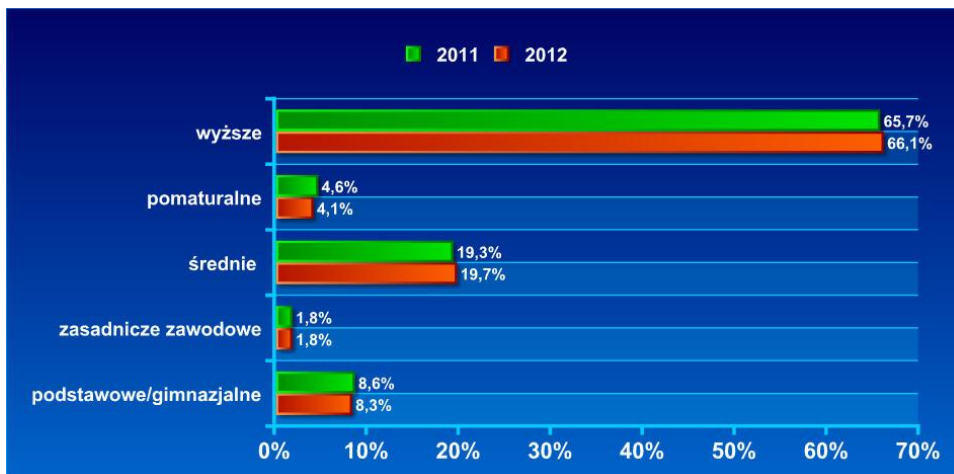

Planetarium:

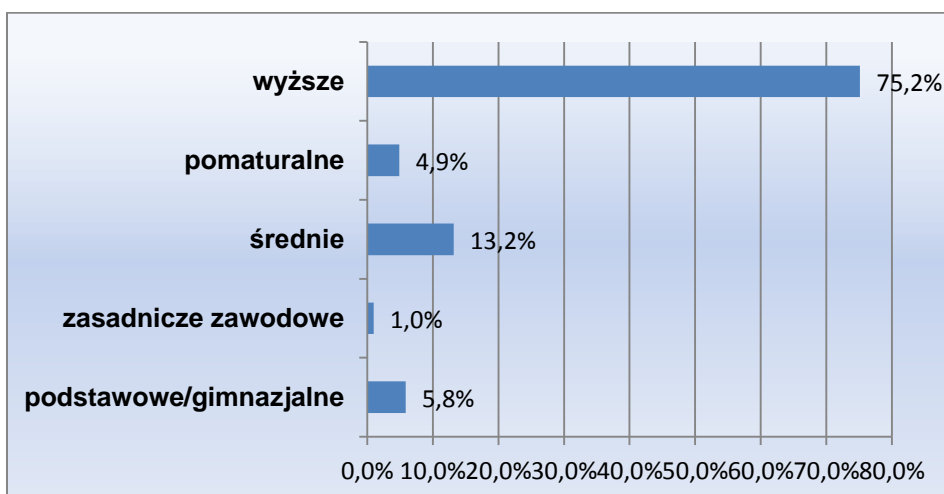

WYKSZTAŁCENIE GOŚCI

Wystawy:

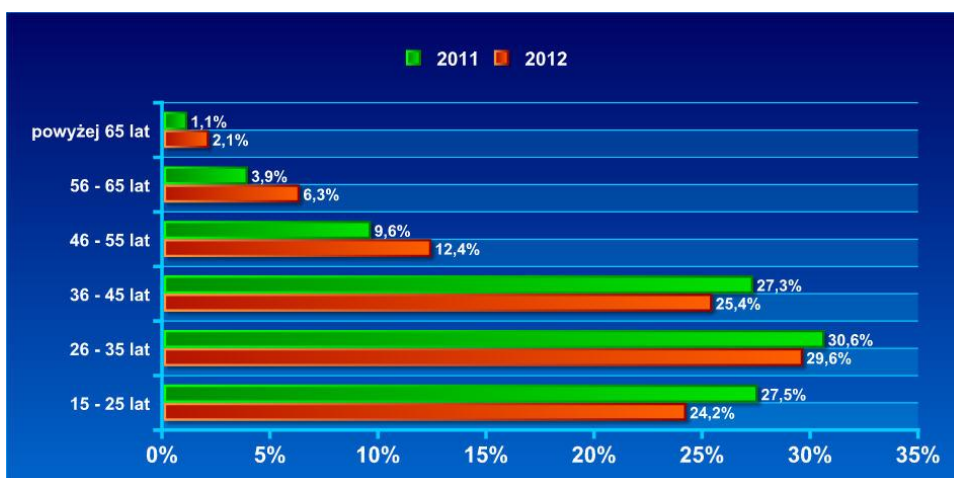

Planetarium:

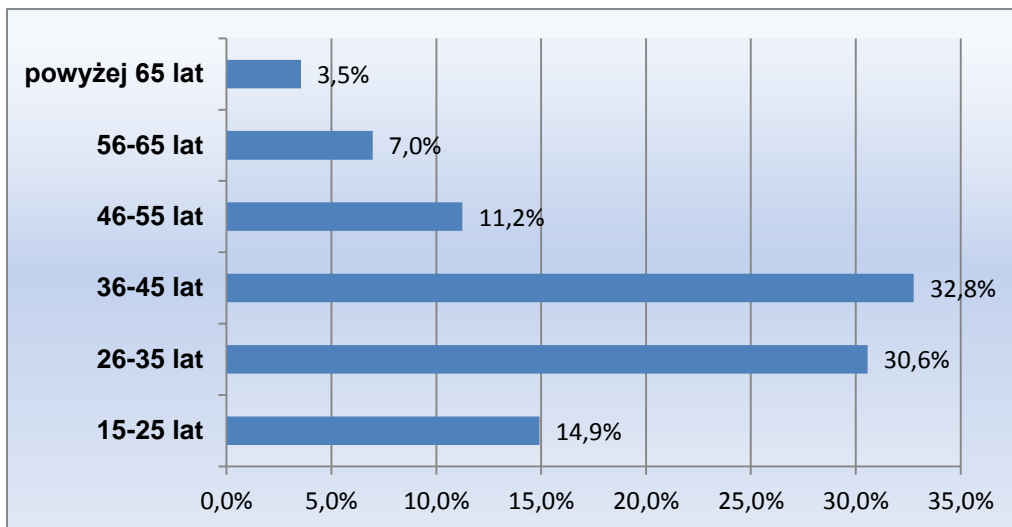

WIEK GOŚCI

Wystawy:

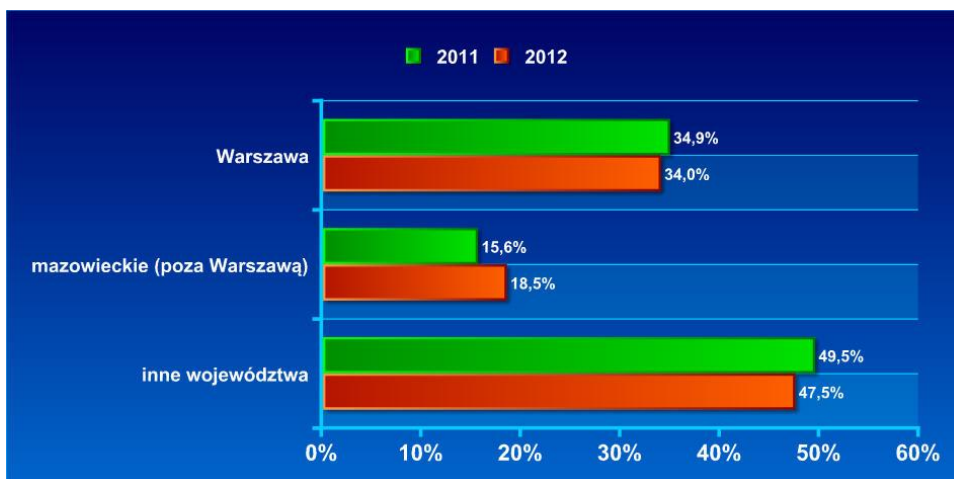

Planetarium:

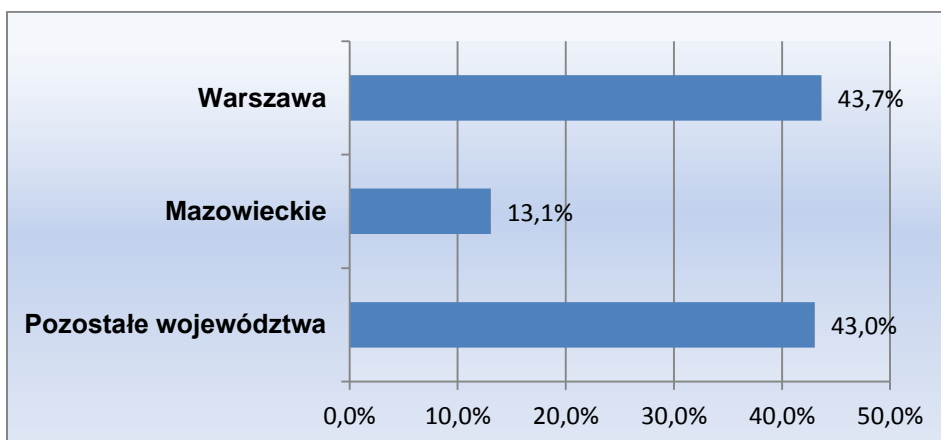

MIEJSCE ZAMIESZKANIA – WOJEWÓDZTWO

Wystawy:

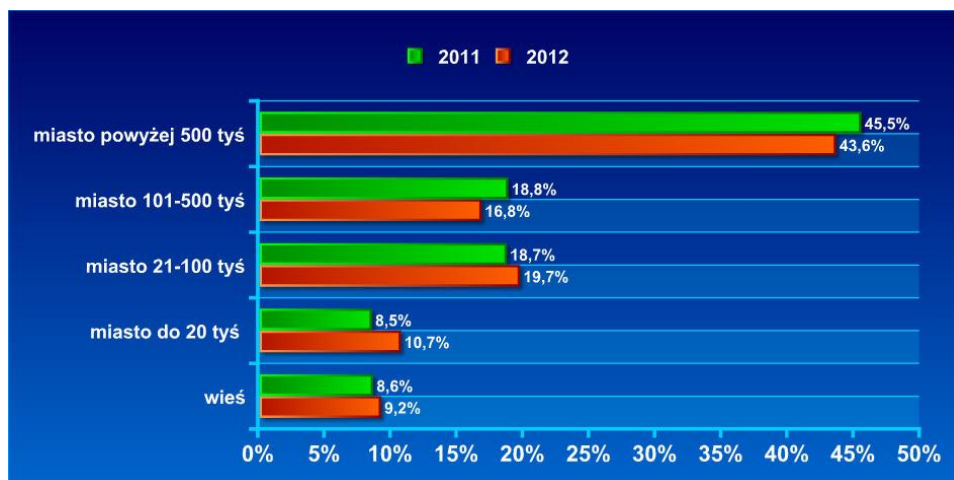
Planetarium:

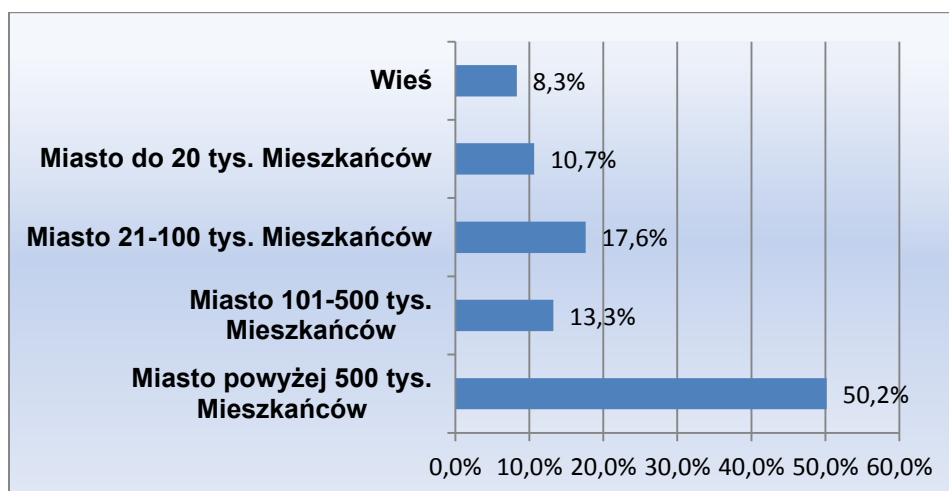

MIEJSCE ZAMIESZKANIA – WIELKOŚĆ MIEJSCOWOŚCI

Wystawy:

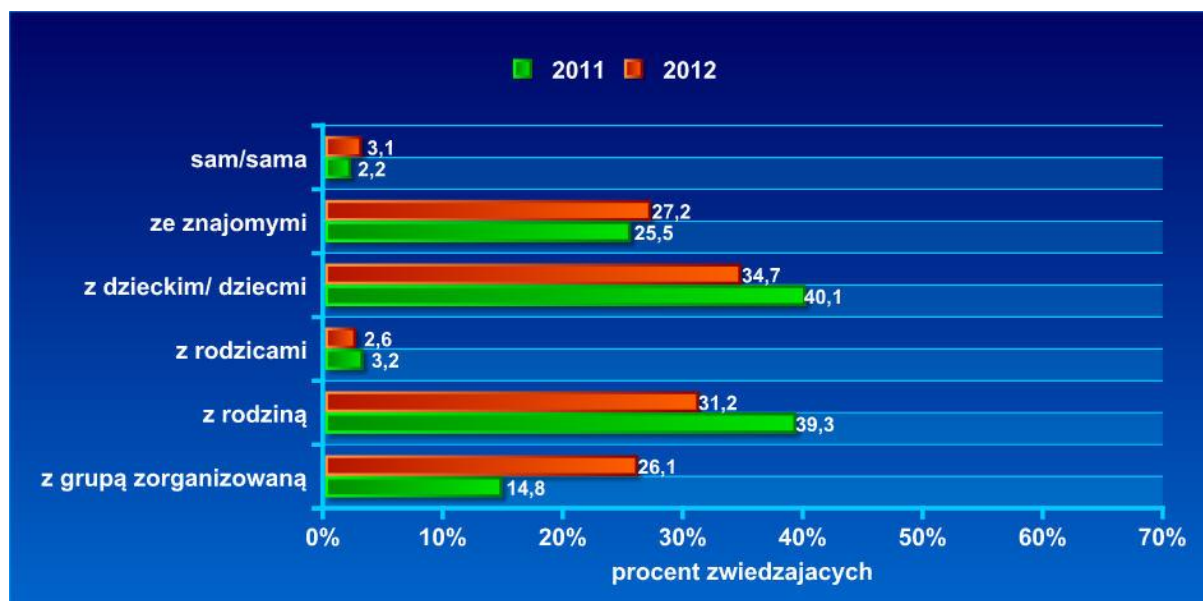

Planetarium:

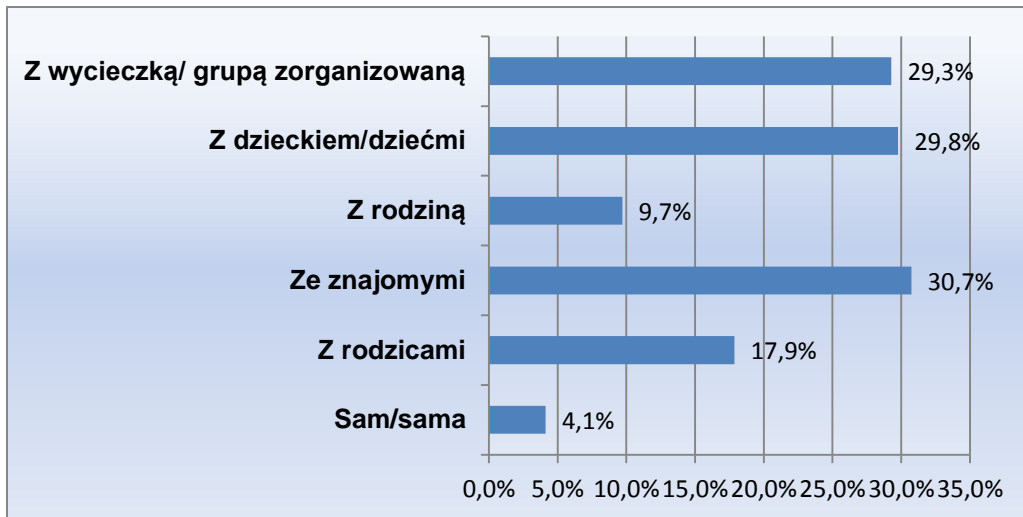

Z KIM ODWIEDZILI DZIŚ PAŃSTWO...?

...wystawy:

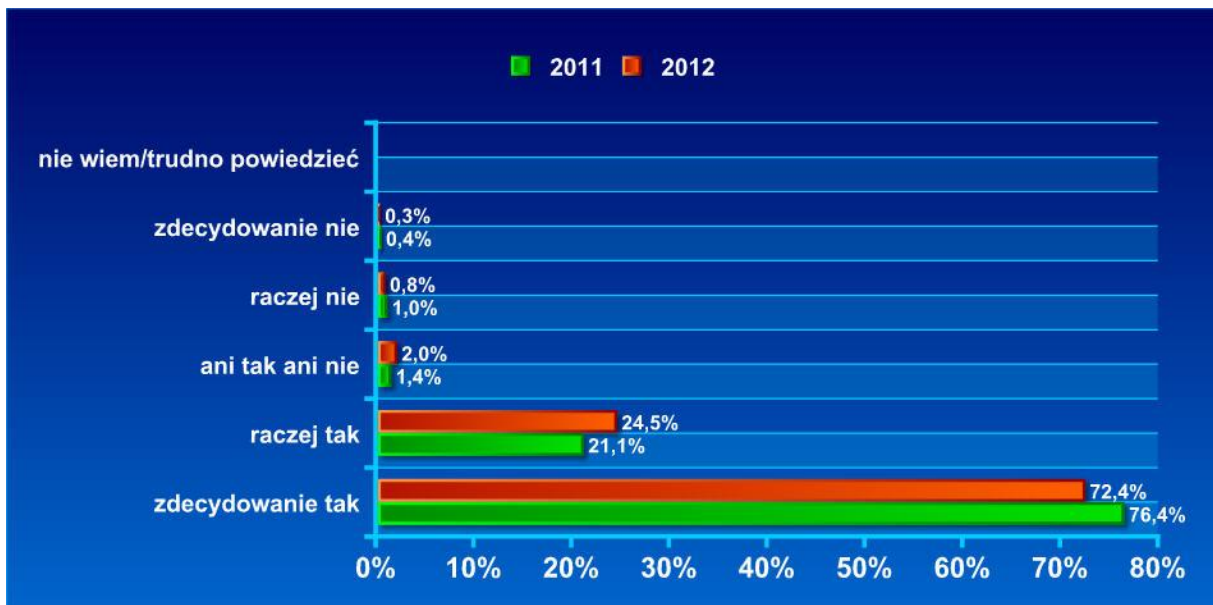

...planetarium:

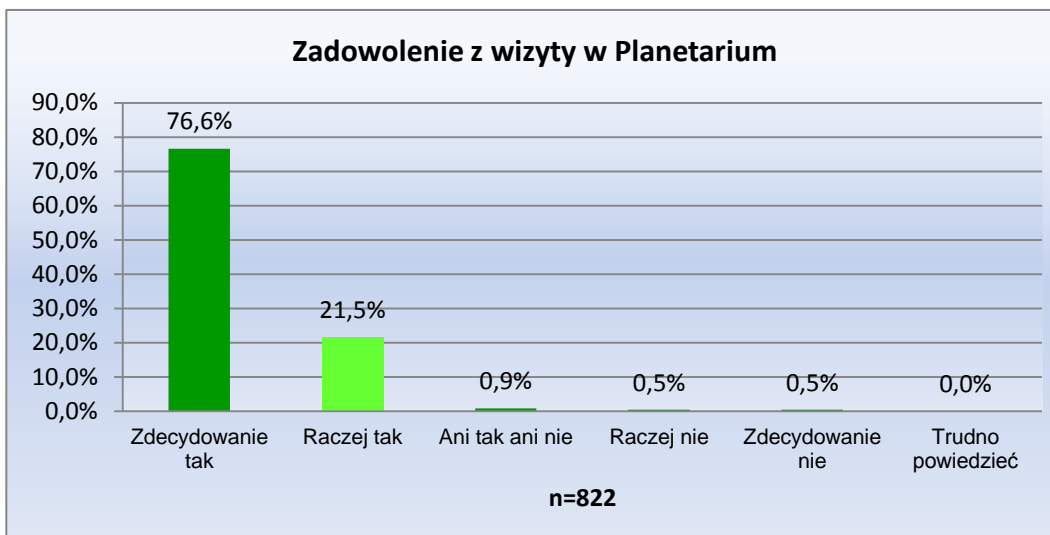

CZY OGÓLNIEM SA PAŃSTWO ZADOWOLENI Z WIZYTY ...?

...na wystawach:

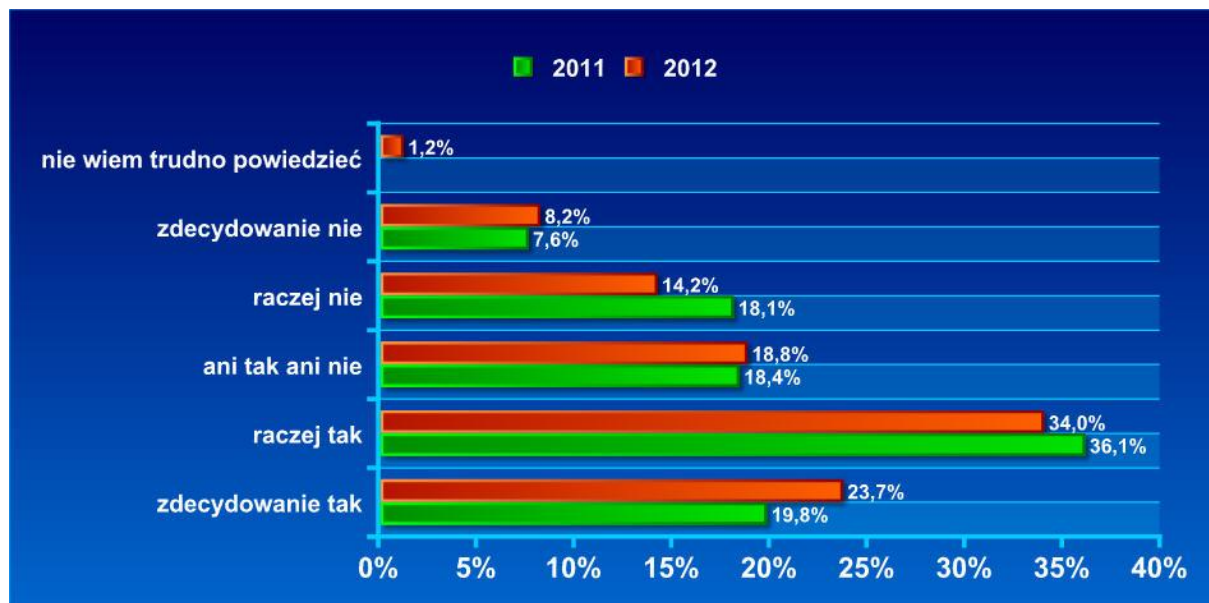

...w planetarium:

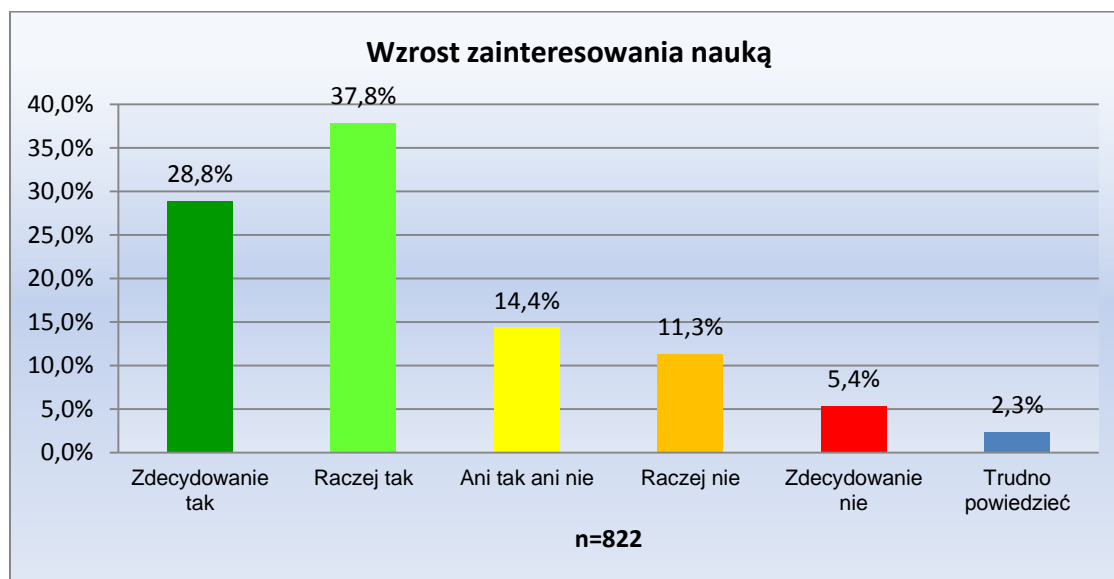

CZY PO WIZYCIE ODCZUWAJĄ PAŃSTWO WIĘKSZE NIŻ DO TEJ PORY ZAINTERESOWANIE NAUKĄ?

Wystawy:

Planetarium:

I.1.A. Udostępnianie wystaw

Celem udostępniania ekspozycji jest inspirowanie do odkrywania i zrozumienia świata przez samodzielne doświadczenia. W 2012 roku udało się to realizować, o czym świadczy sukces frekwencyjny i prezentowane powyżej wyniki badania satysfakcji zwiedzających.

W 2012 roku wystawy Centrum Nauki Kopernik odwiedziło trzy razy więcej osób niż zaplanowano na podstawie doświadczeń zagranicznych centrów nauki. Tak wysoka frekwencja powoduje szybkie zużycie interaktywnych eksponatów, których trwałość była

przewidziana na 5-7 lat działania. Urządzenia trzeba zbudować od nowa lub część z nich udoskonalić, a część zastąpić nowymi eksponatami. W 2012 roku przeprowadziliśmy ewaluację istniejących galerii, aby w przyszłości zminimalizować błędy merytoryczne i techniczne. Specjalnie powołany zespół rozpoczął prace koncepcyjne nad modernizacją wystawy. Niezależnie od tego eksponaty były doskonalone i naprawiane. Wystawienie urządzeń na interakcję ze zwiedzającymi skutkuje ich dużą awaryjnością. W 2012 roku dzięki sprawnemu serwisowi stale działało 96 procent eksponatów (w 2011 roku – 95 procent).

Atrakcyjnym dopełnieniem ekspozycji stałej była otwarta w październiku wystawa czasowa *Wszystko gra*. Ekspozycja przybliży fizykę dźwięku i tajniki działania słuchu człowieka. Będzie prezentowana do połowy marca 2013 roku.

Dodatkowym uzupełnieniem pobytu na wystawach w Koperniku były w 2012 roku prowadzone przez animatorów przystępne w odbiorze, angażujące i pouczające naukowe pokazy sceniczne, np. „Tajniki aerodynamiki” i miniwarsztaty na terenie galerii, powiązane z nimi tematycznie (krzesanie ognia w *Korzeniach cywilizacji*, budowanie ogniów Volty w *Świecie w ruchu*).

I.1.B. Pokazy w planetarium *Niebo Kopernika*

Planetarium za pomocą pokazów ma budzić ciekawość i emocje, zwracać uwagę na rozwój nauki, przekazywać wiedzę, ale również dostarczać wrażenia artystyczne i rozrywkę. W 2012 roku oferta planetarium spotkała się z bardzo pozytywnym odbiorem widzów. *Niebo Kopernika* odwiedziło 221 144 widzów.

W czerwcu odbyła się premiera pokazów w systemie 3D stereo, w tym pokazu na żywo „Trzeci wymiar życia”, stworzonego przez studio *Nieba Kopernika*. Trójwymiarowy obraz wszechświata jest bardziej zbliżony do rzeczywistego, angażujący i skutecznie przekazujący wiedzę. Ponadto w 2012 roku do programu wprowadziliśmy dwa nowe filmy oraz nowe odsłony pokazu na żywo „*Niebo nad Warszawą*”. Dzieci żywiołowo reagowały na przygotowane przez zespół planetarium letni i zimowy pokaz „*Zając Franek i gwiazdna przygoda*”. Letnia odsłona tej barwnej opowieści została nominowana do nagrody w konkursie na najbardziej rozwojową inicjatywę dla dzieci *Słoneczniki 2012*, organizowanym przez portal internetowy *Czas Dzieci*.

Poza nowymi pokazami wprowadzonymi do programu w tym roku studio *Nieba Kopernika* intensywnie pracowało nad przygotowaniem pokazów laserowych i produkcją własnego filmu, których premierę zaplanowano na 2013 rok.

Niebo Kopernika razem z sąsiadującym z nim *Parkiem Odkrywców* były w 2012 roku miejscem kilku pokazów specjalnych i obserwacji nieba związanych z aktualnymi zjawiskami astronomicznymi lub podbojem kosmosu (np. lądowanie Łazika Curiosity na Marsie). Takie wydarzenia nie tylko propagowały wiedzę, lecz także budowały nawet kilkusetosobową

(oczekiwanie na Tranzyt Wenus 6 czerwca ok. godz. 4 rano) społeczność ludzi ciekawych, których łączy chęć odkrywania otaczającego ich świata.

I.1.C. Zajęcia w laboratoriach i pracowni

Centrum Nauki Kopernik posługuje się doświadczeniem jako metodą uczenia i uczenia się. Uczestnicy zajęć w laboratoriach chemicznym, fizycznym i biologicznym oraz pracowni robotycznej w kilkusobowych zespołach przeprowadzają eksperymenty naukowe. Dzięki temu mogą lepiej zrozumieć przyrodę i technikę, zapoznać się z pracą laboratoryjną, rozbudzić swoje zainteresowania i kreatywność, a także nauczyć się współpracy. Zajęcia są uzupełnieniem edukacji podręcznikowej dla szkół pozbawionych pracowni. W weekendy z oferty laboratoriów skorzystać mogą indywidualni zwiedzający, co najmniej trzynastoletni. W 2012 roku powstały nowe scenariusze zajęć pokazujących obecność nauki w naszym najbliższym otoczeniu. Część z nich prezentowana była podczas plenerowych weekendowych zajęć w trakcie *Lata w Parku Odkrywców*.

W zajęciach laboratoryjnych w 2012 roku wzięło udział 17 934 osób.

I.1.D. Działania w Parku Odkrywców

Ogólnodostępny, tematycznie zagospodarowany *Park Odkrywców* stał się dla warszawiaków miejscem spotkań, relaksu, uczestnictwa w kulturze. W organizowanych tu wydarzeniach – *Kinie Letnim* podczas *Lata w Parku Odkrywców*, *Festiwalu Przemiany* i spektaklu baletowym „Tranzyt Wenus” – nauka spotykała się ze sztukami wizualnymi i sztuką nowych mediów. Dzięki takiej działalności o charakterze miastotwórczym Kopernik przenosił aktywność poza mury swojego budynku i próbowało dotrzeć do osób niekoniecznie zainteresowanych nauką i edukacją. Odbiorcami tych działań była bardzo różnorodna publiczność: dorośli i dzieci; młodzi aktywnie uczestniczący w życiu kulturalnym miasta, ale i przypadkowi przechodnie; miłośnicy fotografii i kina oraz entuzjaści astronomii.

W lipcu 2012 roku wernisażem wystawy fotograficznej grupy Sputnik Photos „Miejsca odległe” zainaugurował działalność *Pawilon 512*. To zbudowana z gliny i betonu architektoniczna galeria plenerowa o nowatorskiej architekturze. Wystawa „Miejsca odległe” była jednym z elementów zorganizowanego w lipcu i sierpniu *Lata w Parku Odkrywców*. Program *Lata* obejmował również cotygodniowe seanse kina plenerowego „Smutek tropików”, poprzedzone spotkaniami i dyskusjami ze specjalistami w dziedzinie antropologii kulturowej i etnologii. Dodatkowo w weekendy w parku zorganizowano wypożyczalnię gier plenerowych, książek i leżaków. Odbywały się tam zajęcia sportowe i warsztaty rysunku. Przez dwa letnie miesiące w tych aktywnościach uczestniczyło około 2500 osób.

I.1.E. Działania zewnętrzne, Warsztaty rodzinne i pokazy

Interaktywna wystawa objazdowa *Eksperymentuj!* w 2012 roku udostępniana była wraz z dodatkowymi atrakcjami – miniwarsztatami i pokazami. Wyjeżdżała 35 razy – do szkół, ośrodków kultury, na wydarzenia popularyzujące naukę, ale także jako atrakcja imprez firmowych. Skorzystało z niej 28 880 osób. W 2012 roku rozpoczęły się prace nad przygotowaniem nowej wystawy, która zastąpi wyeksploatowaną po ponad sześciu latach użytkowania ekspozycję *Eksperymentuj!*. Dzięki temu Kopernik będzie mógł kontynuować realizację misji poza własną siedzibą, w szkołach, na festiwalach, piknikach naukowych na terenie całej Polski. Pozwoli to także pozyskiwać przychody, które mogą być reinwestowane w nowe eksponaty.

Warsztaty rodzinne należą do naszej stałej oferty. Przeznaczone są dla dzieci w wieku od pięciu do ośmiu lat wraz z opiekunami. Rozbudzają ciekawość, odpowiadają na ważne pytania naukowe i techniczne, inspirują do samodzielnych poszukiwań i proponują ciekawą formę wspólnego spędzania czasu w gronie rodziny. W 2012 roku w 200 warsztatach na sześć tematów, m.in. „Gdzie ukrywa się matematyka?” i „Dlaczego płaczemy przy obieraniu cebuli?” wzięło udział 4895 dzieci i dorosłych.

Pokazy *Kopernik na kółkach* są uzupełnieniem wystaw Centrum Nauki Kopernik. Mobilne stoiska pokazowe obsługiwane przez animatorów w 2012 roku używane były do pożytecznego poznawczo uprzyjemnienia dzieciom czasu oczekiwania w kolejce na wejście na wystawę, a także jako uzupełniająca atrakcja w budynku.

I.2. Działania zmienne

Centrum Nauki Kopernik stale doskonali realizowane przez siebie programy i wystawy, rozbudowuje ofertę i stara się pozyskiwać nowe grupy odbiorców. W 2012 roku Kopernik zrealizował wiele działań z dziedziny edukacji i komunikacji naukowej, w tym projekty podkreślające rolę nauki w kulturze i społeczeństwie. Wiele programów powstało w ramach współpracy z partnerami polskimi i międzynarodowymi. Niektóre działania realizowane były wspólnie ze sponsorami. Nasi partnerzy biznesowi współpracę z Kopernikiem traktowali jako istotny element strategii wizerunkowej. Dużą atrakcją stanowiła nasza oferta komercyjna, m.in. wynajem przestrzeni budynku i centrum konferencyjnego. Środki finansowe pozyskane z takich usług przeznaczane były na działalność programową.

Jako instytucja publiczna dbaliśmy o to, by nasza oferta była dostępna dla osób w trudnej sytuacji społeczno-ekonomicznej – z programu bezpłatnych wejść w 2012 roku skorzystało 3550 osób.

Działania programowe Kopernika, tak jak w latach ubiegłych, były poddawane

bieżącej ewaluacji.

Poniżej prezentujemy wybrane linie programowe realizowane w 2012 roku, adresowane do różnych grup odbiorców i wypełniające cele strategiczne.

I.2.A. Działania prezentujące współczesną naukę, podejmujące trudne, niejednoznaczne tematy, inicjujące społeczną debatę na temat nauki

Kopernik prowadzi angażujące uczestników działania poświęcone osiągnięciom współczesnej nauki i techniki. Nie unika przy tym kontrowersyjnych, trudnych tematów. Za pomocą nowych eksponatów, działań w laboratoriach i w planetarium, wykładów i debat z aktywnym udziałem publiczności chcemy wyjaśniać, czym jest nauka, w jaki sposób prowadzone są badania, jak wykorzystywane są ich wyniki, jakie mają lub mogą mieć znaczenie w naszym życiu. Zachęcamy do wymiany poglądów, próbujemy dowiedzieć się, jaka jest wiedza społeczna na dany temat. Wskazujemy niejednoznaczności i obszary wątpliwości, by wyjaśniać je przez różne formy działań i rozmawiać o potencjalnych skutkach i zagrożeniach. Przykładem takiego działania był realizowany w pierwszej połowie 2012 roku kilkumiesięczny cykl imprez poświęconych biotechnologii, *Projekt GENesis*. Te wydarzenia były skierowane do różnych grup odbiorców: od małych dzieci (warsztaty „Owca w wielkim mieście” dla dzieci w wieku 1,5–3 lat), przez licealistów (spotkanie z prof. Keithem Campbellem, który sklonował owcę Dolly), po dorosłych (zajęcia laboratoryjne „Stwórz genetycznie modyfikowaną bakterię”, debaty na temat GMO z udziałem specjalistów, wykład prof. Keitha Campbella i wystawa „Surowe formy”, przedstawiająca projekty bioart). Były to także zajęcia przeznaczone specjalnie dla nauczycieli nauk przyrodniczych szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. W trakcie tych warsztatów uczestnicy, samodzielnie i pod opieką trenerów, ćwiczili wykonywanie prostych i praktycznych doświadczeń zawartych w zestawie „Biotechnologia”.

Dodatkowo na nasze zlecenie TNS Pentor wykonał badanie ilościowe na temat społecznej wiedzy i postrzegania GMO przez Polaków. Badania zostały przedstawione podczas konferencji prasowej i spotkały się z szerokim odzewem w mediach (42 publikacje). Podobnie zresztą jak wizyta prof. Keitha Campbella zaprocentowała 96 opublikowanymi informacjami, w tym kilkunastoma pogłębionymi wywiadami. Dzięki temu liczba osób, do których dotarły zagadnienia poruszane w Projekcie GENesis, przerosła znacznie grupę 2440 bezpośrednich uczestników wydarzeń.

I.2.B. Działania wspierające edukację i angażujące w debatę społeczną o zmianach w sposobie myślenia o celach szkoły i procesie nauczania

Szczególną uwagę poświęcamy nauczycielom i w ten sposób wspieramy edukację formalną. W odpowiedzi na potrzeby aktywnych nauczycieli i edukatorów, spotykamy się na

konferencjach i warsztatach, na których podpowiadamy, jak korzystać z Kopernika i wzmocniamy kompetencje i umiejętności pedagogów w zakresie doświadczalnych metod uczenia i uczenia się. Są to metody aktywizujące ucznia, partnerskie, skoncentrowane na rozwiązywaniu problemów, a nie tylko przekazywaniu wiedzy.

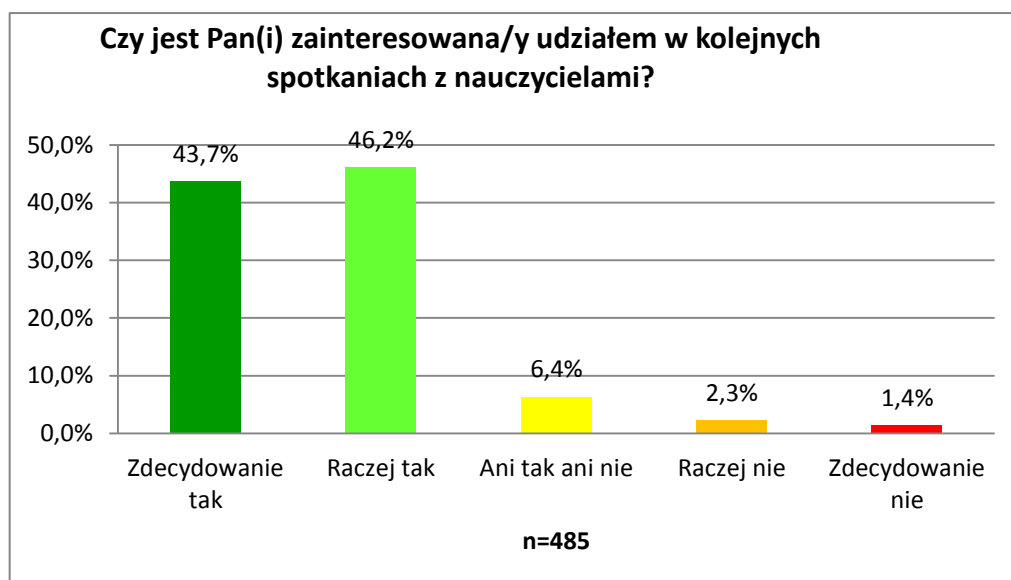
Największym i najważniejszym tego rodzaju spotkaniem w 2012 roku była VI konferencja *Pokazać – Przekazać*, która zgromadziła 223 uczestników, zarówno nauczycieli, jak i dodatkowo gości – innowatorów edukacji, aktywnych reprezentantów organizacji pozarządowych zajmujących się edukacją. Uczestnicy wymieniali się doświadczeniami, zapoznawali z działaniami Kopernika i mieli okazję spotkać się z wybitnymi naukowcami.

Ponadto w 2012 roku organizowaliśmy warsztaty metodyczne i merytoryczne wykorzystujące potencjał edukacyjny wystaw i eksponatów oraz spotkania, których uczestnicy uczyli się wykonywać doświadczenia z zestawów edukacyjnych wyprodukowanych przez Kopernika w ramach projektów europejskich i współpracy z innymi podmiotami, np. Ministerstwem Środowiska i Biurem Edukacji Urzędu m.st. Warszawy (zestaw „Biotechnologia”, „Lekcje Marii Skłodowskiej-Curie”).

To, że tego rodzaju działania są potrzebne i dobrze przyjmowane w środowisku nauczycielskim, potwierdzają wyniki przeprowadzonych w 2012 roku badań ewaluacyjnych *Nauczycielskich Popołudni z Kopernikiem*, podczas których pedagodzy dzięki pomocy animatorów przygotowywali się do wizyty z uczniami w Centrum Nauki Kopernik. Aż 89 procent ankietowanych zadeklarowało chęć udziału w kolejnych spotkaniach.

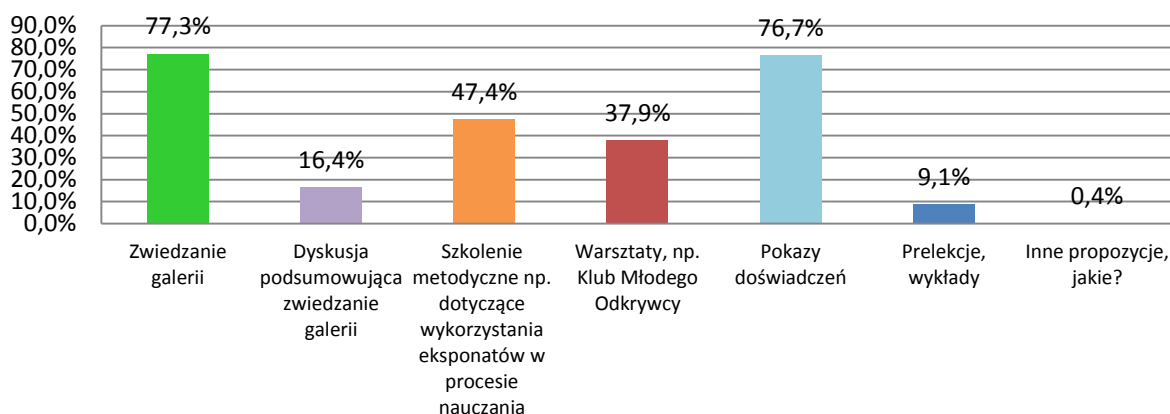
Nauczyciele wyrazili zainteresowanie nie tylko poznaniem galerii Kopernika, ale także zwiększeniem wiedzy z zakresu aktywnych metod nauczania – formuł warsztatowych, wykonywania pokazów doświadczeń.

Większość nauczycieli – 83,6 procent badanych zadeklarowała, że wykorzysta zdobytą w Koperniku wiedzę i umiejętności w swojej pracy zawodowej.

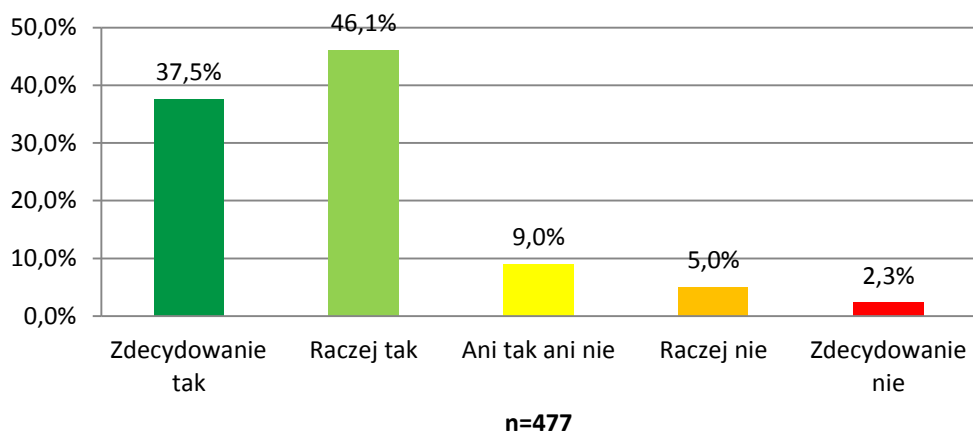

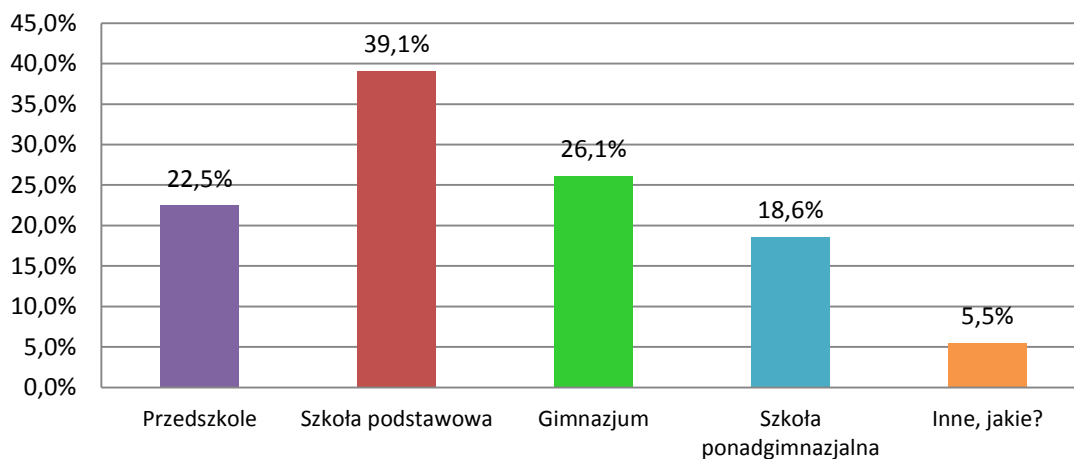
Które z wymienionych form spotkań dla nauczycieli są dla Pan(i) interesujące?

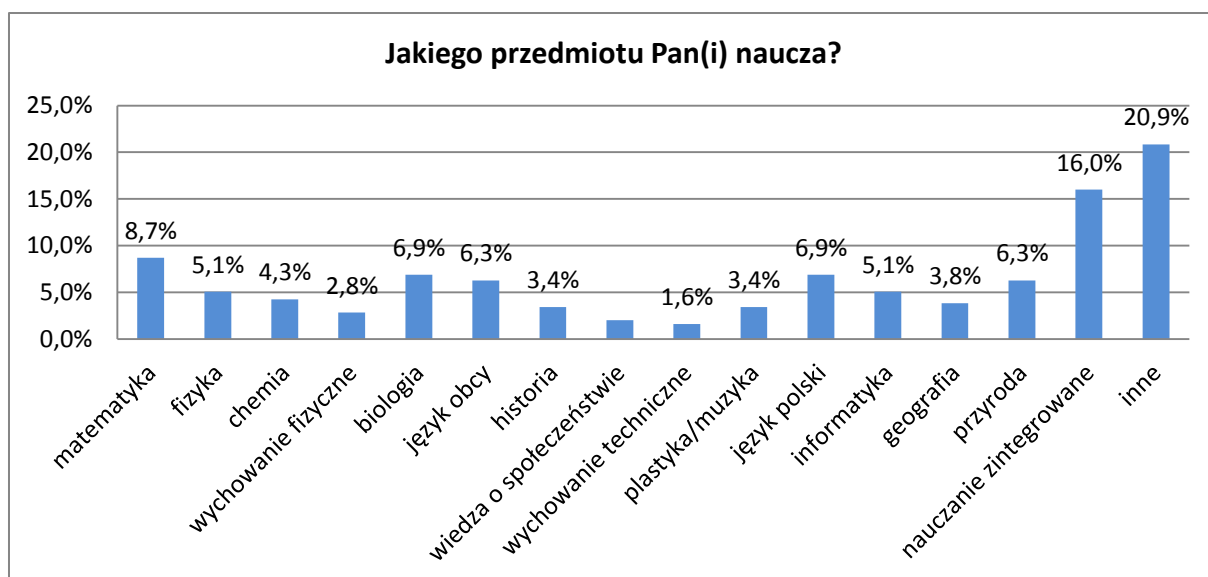

Czy wykorzysta Pan(i) zdobytą w CNK wiedzę i umiejętności w swojej pracy zawodowej?

W jakiej placówce Pan(i) pracuje?

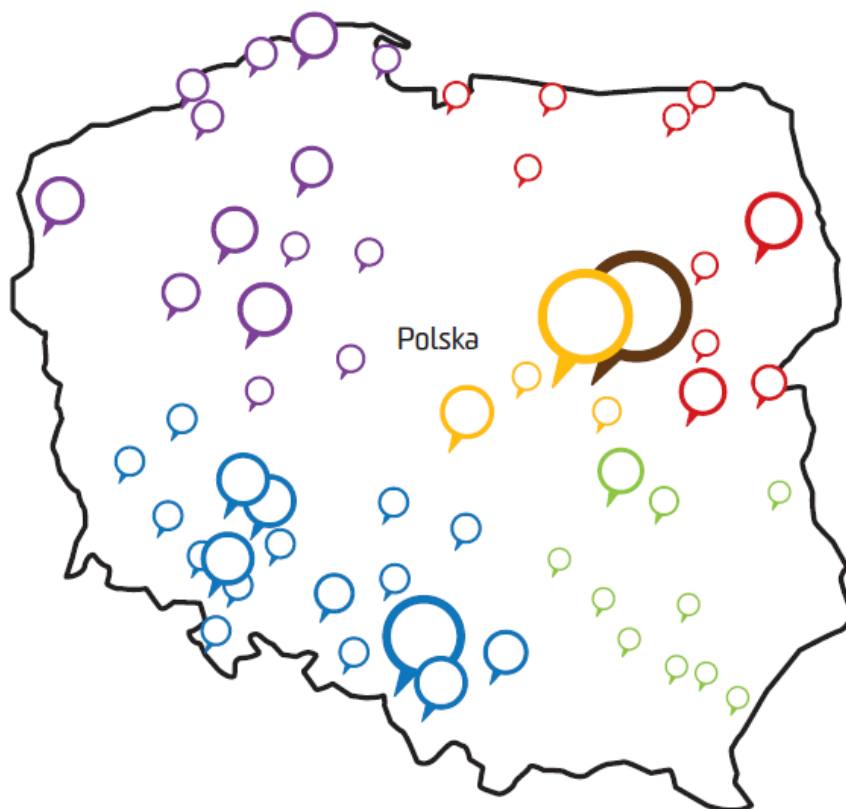

W sumie z działań dla nauczycieli skorzystały 2294 osoby, w tym z odbywających się w czwartki Nauczycielskich Popołudni z Kopernikiem – 641 pedagogów, z warsztatów metodycznych i merytorycznych – 199 osób.

Nauczyciele biorą również udział w warsztatach z metodyki Klubów Młodego Odkrywcy. Ten ogólnopolski program, którego Kopernik jest koordynatorem, służy inspirowaniu, organizowaniu i wspieraniu lokalnych inicjatyw. Kluby powstają głównie przy szkołach i przedszkolach. Dzieci i młodzież pod opieką opiekunów – nauczycieli, ale również trenerów i metodyków z organizacji nieszkolnych – wykonują eksperymenty i prowadzą badania naukowe. Zajęcia o charakterze doświadczalnym skoncentrowane na rozwiązywaniu problemów, zaciekawiają, aktywizują i uczą pracy zespołowej. Uczestnicy uczą się formułować hipotezy i za pomocą doświadczeń weryfikować je, uczą się poznawania i rozumienia świata przez stawianie właściwych pytań i sprawdzanie różnych możliwych odpowiedzi. Klubowicze mają szansę zetknąć się z tematami rzadko poruszonymi w szkołach, np. nanotechnologią, zmianami klimatycznymi. Pomagają w tym zestawy do wykonywania doświadczeń, wykorzystywane przez nas również w pracy z nauczycielami. Opiekunowie klubów biorą udział w warsztatach, podczas których zapoznają się z tym, jak dany zestaw można wykorzystać, i dostają go na użytek swojego klubu. W 2012 roku w tego rodzaju warsztatach, zorganizowanych w Centrum Nauki Kopernik wzięło udział 370 osób, a dodatkowe 192 osoby uczestniczyły w szkoleniach przygotowanych poza naszą siedzibą.

Dzięki warsztatom propagującym metodę Klubów Młodych Odkrywców w 2012 roku liczba klubów zwiększyła się ze 125 do 186.

Kluby KMO w Polsce w październiku 2012 roku:

Istnienie ogólnopolskiej sieci KMO stymuluje współpracę między klubami i wymianę doświadczeń między ich opiekunami. Realizuje się ona za pośrednictwem portalu internetowego KMO oraz podczas festiwali klubów i spotkań organizowanych przy różnych okazjach w Centrum Nauki Kopernik. W 2012 roku odbyły się dwa takie spotkania: Festiwal Młodych Naukowców i Forum KMO. W marcu zaprosiliśmy 120 przedstawicieli 40 klubów na Festiwal Młodych Naukowców – krajowy finał Konkursu Prac Młodych Naukowców UE, przygotowany przez Kopernika wspólnie z Krajowym Funduszem na Rzecz Dzieci i firmą Intel. Klubowicze mogli zapoznać się z naukowymi osiągnięciami ich starszych kolegów i zainspirować się perspektywą rozwoju naukowego. Dodatkowo wzięli udział w zajęciach laboratoryjnych. Opiekunowie klubów uczestniczyli w warsztatach na temat pracy z dziećmi zdolnymi. Drugie spotkanie – Forum KMO odbyło się w październiku i zgromadziło 82 opiekunów klubów z Polski i ośmiu z Białorusi, Rosji oraz Gruzji. Gośćmi specjalnymi była piętnastoosobowa grupa młodych odkrywców z gruzińskiego KMO. Uczestnicy wydarzenia zwiedzili Kopernika, wzięli udział w wykładach i warsztatach i rozmawiali o codziennej pracy w klubach, potrzebach oraz planach na przyszłość.

I.2.C. Wspieranie środowiska centrów nauki i innych rozwijających się ośrodków w Polsce

Centrum Nauki Kopernik jako największy i najbardziej doświadczony ośrodek tego rodzaju w Polsce organizuje konferencje integrujące lokalne środowiska zajmujące się podobną działalnością. Nasze zasoby i pozycja centralnie zlokalizowanej, dotowanej przez skarb państwa instytucji kultury, a także oczekiwania innych ośrodków zobowiązują do dzielenia się wiedzą i doświadczeniami, prowadzenia działań integrujących. Kopernik i jego wystawa stanowią punkt odniesienia dla nowo tworzonych ośrodków. Twórcy powstających centrów nauki i innych instytucji edukacyjnych, przedstawiciele samorządów lokalnych i uniwersytetów korzystają z naszych konsultacji i nabyta w ten sposób wiedza pozwala im zaoszczędzić wydatki na samodzielne zdobywanie tej wiedzy metodą prób i błędów. W 2012 roku poza konsultacjami, w marcu zorganizowaliśmy IV Konferencję *Interakcja – Integracja*. Spotkanie to służy określeniu roli społecznej centrów nauki, wymianie doświadczeń i realizacji wspólnych projektów w dziedzinie nowoczesnej edukacji. W konferencji wzięło udział około 150 osób z 31 miast i miasteczek Polski. Byli to przedstawiciele działających już wystaw, ośrodków w trakcie realizacji oraz projektów budowy centrów nauki i planetariów. Reprezentowali instytucje kultury, organizacje pozarządowe, uczelnie wyższe, szkoły, firmy i samorządy lokalne. Uczestnicy wymieniali się doświadczeniami m.in. na temat współpracy centrów nauki z nauczycielami, sponsorami i mediami lokalnymi. Rangę konferencji podniósł udział prof. Barbary Kudryckiej, minister nauki i szkolnictwa wyższego, która podczas otwarcia wydarzenia zapowiedziała przygotowanie ministerialnego konkursu dla projektów upowszechniających naukę, których efektem będzie stworzenie dla młodzieży szkolnej zajęć niekonwencjonalnych, budzących ciekawość i chęć pogłębienia wiedzy. Ponadto ważnym punktem w programie konferencji była dyskusja nad zasadami stworzenia organizacji polskich centrów nauki.

I.2.D. Aktywny udział w światowym ruchu centrów nauki i wspieranie rozwijających się ośrodków na świecie

Kopernik jest aktywnym uczestnikiem światowego ruchu centrów nauki (m.in. jako członek Europejskiej Sieci Centrów i Muzeów Nauki ECSITE i Europejskiego Stowarzyszenia Wydarzeń Naukowych EUSEA) i buduje pomosty pomiędzy środowiskami ze Wschodu i Zachodu Europy. Odpowiada na oczekiwania wyrażane przez wschodnioeuropejskich edukatorów i wspiera tworzenie nowych oraz doskonalenie istniejących ośrodków za wschodnią granicą Polski. Pomaga to zbudować dobre relacje robocze i stworzyć pozytywny wizerunek Polski. W przyszłości może także zaowocować uprzywilejowaną pozycją na nowych rynkach produktów i idei.

W 2012 roku Kopernik prowadził działania wspierające rozwijające się ośrodki z Rosji, Gruzji i Białorusi. W maju zorganizowaliśmy ośmiodniową wizytę szkoleniową w Polsce dla 19 przedstawicieli muzeów i tworzących się centrów nauki z Rosji. Goście wzięli udział w Pikniku Naukowym Polskiego Radia i Centrum Nauki Kopernik, odwiedzili dwa krakowskie muzea i zapoznali się ze sposobem funkcjonowania i ofertą programową Kopernika. Szkolenie było ważnym wydarzeniem w budowaniu współpracy między Kopernikiem a środowiskiem muzeów i centrów nauki w Rosji. W jej wyniku przy Muzeum Historii Przemysłowej Piotrozawodska powstał pierwszy rosyjski Klub Młodych Odkrywców, a przedstawiciele Muzeum Dinozaurów z Błagowieszczęńska i tworzonego w podmoskiewskim Troicku centrum nauki zaprezentują się na XVII Pikniku Naukowym w Warszawie.

We wrześniu we współpracy z Fundacją Partners Polska w ramach projektu „Naukowcy i nauczyciele. Polsko-gruzińska współpraca na rzecz rozwoju edukacji w Gruzji” gościliśmy siedmiu gruzińskich naukowców i komunikatorów nauki. Celem szkolenia było wsparcie jego uczestników w rozwijaniu działalności zwiększającej zainteresowanie przedmiotami przyrodniczymi wśród młodzieży oraz wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów niezależnie od miejsca zamieszkania.

Kopernik pomógł także zorganizować pierwszy gruziński Piknik Naukowy Ilia State University w Tbilisi, wzorowany na warszawskim Pikniku Naukowym Polskiego Radia i Centrum Nauki Kopernik. Podzieliliśmy się wypracowanymi przez kilkanaście lat standardami dotyczącymi organizacji tego wydarzenia i wzięliśmy w nim udział. Podobnie – uczestniczyliśmy w pierwszym pikniku naukowym w Zagrzebiu, w Chorwacji.

Poza aktywną współpracą ze wschodnimi partnerami w 2012 roku braliśmy także udział w projektach realizowanych przez ECSITE i Komisję Europejską. Należał do nich Gender Day – polska edycja działania „Science. It’s a Girl Thing!”. Kopernik stał się miejscem ostatniego z wydarzeń organizowanych w kilku europejskich ośrodkach. Celem projektu było zachęcanie kobiet do wyboru ścieżki zawodowej związanej z naukami ścisłymi. W wykładach i spotkaniach z 13 kobietami – naukowcami wzięło udział 235 uczniów i 15 nauczycieli.

I.2.E. Działania pokazujące, że nauka i sztuka wspólnie tworzą kulturę

Kopernik organizuje wydarzenia kulturalne, w których współlistnieją trzy obszary: nauka, sztuka i działania społeczne. Tworzymy przestrzeń debaty, w której na równych prawach kulturę współtworzą sztuka i nauka. Zapraszamy do współpracy artystów, którzy w swojej twórczości poruszają problemy istotne dla współczesnego człowieka. Kreują komentarze do osiągnięć nauki i technologii albo artystyczne „przypisy” do otaczającej nas

rzeczywistości. Istota tych projektów zawiera się w pokazaniu piękna, zmienności lub stałości elementów otaczającego świata, otwarciu na przeżycie czegoś niezwykłego.

Przykładem takich działań realizowanych w 2012 roku były wydarzenia *Festiwalu Przemiany*, który odbywał się od 1 do 9 września. Tematem festiwalu były zmiany jako stały element codzienności oraz człowiek zarówno jako obserwator, jak i inicjator ciągłych zmian zachodzących w kulturze. Ten temat osadzony został w lokalnym kontekście miasta, sąsiedztwa, ale też komunikacji między ludźmi i ich wzajemnych, zmieniających się relacji. Projekty festiwalowe. przygotowaliśmy z jednej strony we współpracy z lokalnymi społecznościami, z drugiej – z cenionymi polskimi i zagranicznymi twórcami. I tak w programie festiwalu znalazły się m.in.: projekt „6x6”, czyli propozycja spaceru po Powiślu śladami zakładów rzemieślniczych, zamienionych na czas trwania festiwalu w minigalerie; finał wystawy fotograficznej „Miejsca odległe”, pokazującej pięć opowieści o współczesnym obliczu rzeki w centrum miasta; Sonic Fiction – całonocny koncert muzyki elektronicznej, łączący dwa pokolenia muzyków, producentów i kompozytorów; spektakl na wodzie i instalacje artystyczne w budynku Kopernika, „Port Miron” – jako opowieść o Mironie Białoszewskim i jego Warszawie, a zarazem próba obudzenia odwagi do intensywnego i wrażliwego przeżywania codzienności i Warszawy. Odbiorcami wydarzeń festiwalu byli głównie dorośli, w dużej mierze studenci, młodzi świadomi uczestnicy życia kulturalnego miasta. W programie znalazło się również działanie adresowane do seniorów – „Projekt Szczęście”, w ramach którego powstał film „Jestem seniorem, jestem szczęśliwy” i odbył się międzypokoleniowy piknik m.in. z warsztatami partycypacji obywatelskiej dotyczącymi miasta przyjaznego starszym ludziom.

Razem w wydarzeniach *Festiwalu Przemiany* wzięło udział do 10 000 osób.

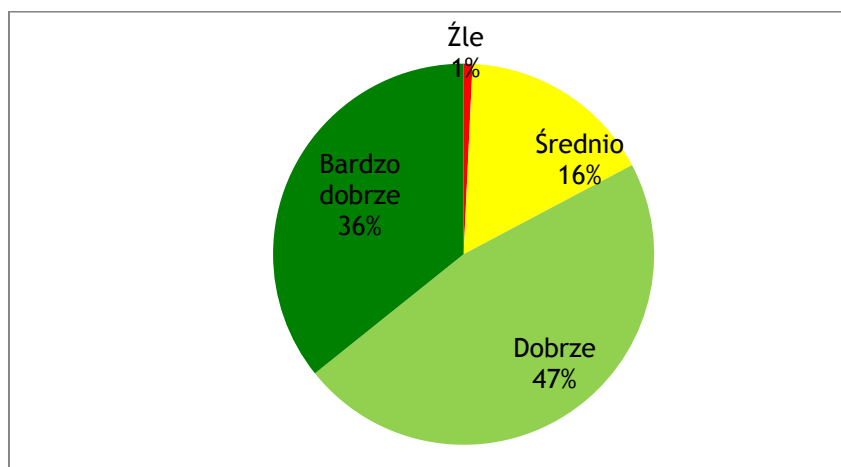
I.2.F. Budowanie pozytywnego wizerunku nauki i naukowców

Kopernik przez realizowane działania przyczynia się do promowania nauki, jej roli w społeczeństwie i budowania pozytywnego wizerunku kształcenia. Są to niektóre z celów organizowanego od kilkunastu lat *Pikniku Naukowego* Polskiego Radia i Centrum Nauki Kopernik oraz konkursu FameLab, po raz pierwszy przeprowadzonego u nas w 2012 roku. Kopernik jako organizator tych wydarzeń staje się animatorem nowoczesnej komunikacji naukowej wśród naukowców, którzy zyskują większą umiejętność dzielenia się swoimi osiągnięciami i wiedzą oraz wchodzenia w dialog z przedstawicielami szerokiego społeczeństwa.

W 2012 roku XVI *Piknik Naukowy* zgromadził 90 000 osób, które przyszły obejrzeć doświadczenia i pokazy naukowe prezentowane w ponad 200 namiotach i na scenie. Atrakcyjna formuła Pikniku i sposobu przedstawiania nauki przekładają się na duże zainteresowanie mediów (252 publikacje w maju). Impreza odczarowuje negatywne

stereotypy na temat nauki i jest dowodem na to, że wydarzenia jej dotyczące nie muszą być niszowe i hermetyczne. Przedstawiana na Pikniku nauka jest ciekawa i przystępna w odbiorze. Badania przeprowadzane podczas imprezy wykazują, że z roku na rok wzrastają oceny kontaktu z naukowcami. Zwiększa się liczba osób, wg których naukowcom zależy na zainteresowaniu rozmówców swoją dziedziną wiedzy. Przedstawiciele instytucji prezentujących się na Pikniku coraz lepiej dostosowują pokazy do oczekiwań odbiorców i nawiązują z nimi coraz lepszy kontakt. W 2012 roku wg 426 ankietowanych wyglądało to następująco:

Ogólna ocena kontaktu z naukowcami podczas Pikniku Naukowego:

Zgodność ze stwierdzeniami dot. kontaktu z naukowcami – pozytywy:

Stwierdzenie	Średnia ocena 2011	Średnia ocena 2012
Język, którym posługują się naukowcy na Pikniku, jest dla mnie zrozumiały	4,32	4,49
Mam poczucie, że większości prezentujących zależy na zainteresowaniu ludzi swoją dziedziną nauki	4,48	4,54
Dzięki spotkaniu z osobami prezentującymi pokazy zainteresowała mnie ich dziedzina nauki	3,72	3,93
Mam poczucie dobrego kontaktu z większością obsługujących stanowiska na Pikniku	4,15	4,40
Nie wiedziałam/-em, że naukowcy mogą być takimi „normalnymi ludźmi”	2,76	3,25
Osoby prezentujące pokazy pozytywnie mnie zaskoczyły, sądziłam/-em, że naukowcy są mniej skłonni do kontaktów z ludźmi	3,50	3,72

Badania przeprowadzone podczas *Pikniku Naukowego* potwierdzają również, że impreza przyczynia się do wzrostu chęci do samodzielnego poszerzania zdobytej wiedzy i zaciekawienie jego uczestników nauką. Większość ankietowanych przyznała, że po wpływie wydarzenia zamierza pogłębić wiedzę z jakiejś dziedziny nauki we własnym zakresie.

Plany uczestników Pikniku Naukowego dotyczące rozwoju ich wiedzy naukowej:

Pod wpływem udziału w Pikniku zamierzam:	% odpowiedzi TAK 2011	% odpowiedzi TAK 2012
Kupić lub zaprenumerować pismo naukowe	21%	19%
Wysłuchać audycji radiowej o tematyce naukowej	41%	52%
Obejrzeć popularnonaukowy program telewizyjny	75%	82%
Pójść do muzeum/obserwatorium/na wystawę naukową	73%	66%
Przeczytać książkę o tematyce popularnonaukowej	51%	53%

Konkurs FameLab promuje młodych naukowców, wspiera ich kompetencje komunikacyjne i w sposób przystępny ułatwia zrozumienie roli nauki w życiu. Zadaniem uczestników jest w jak najatrakcyjniejszej i najbardziej zrozumiałej formie w ciągu trzech minut opowiedzieć jury i publiczności o swojej pracy naukowej. Konkurs został wymyślony w 2005 roku w Wielkiej Brytanii, obecnie odbywa się w kilkunastu krajach świata. W 2012 odbyła się pierwsza edycja polskiego FameLabu. Zorganizowaliśmy go razem z British Council Polska i Fundacją na Rzecz Nauki Polskiej przy wsparciu firmy BMW. Polski FameLab spotkał się ogromnym zainteresowaniem młodych badaczy, bo otrzymaliśmy od nich aż 81 zgłoszeń, spośród których wytypowaliśmy 25 półfinalistów. Dziesięciu najlepszych zakwalifikowanych do finału uczestniczyło w profesjonalnym szkoleniu z zakresu popularyzacji nauki i autoprezentacji. Zwycięzcy polskiego konkursu, Monika Koperska, zdobyła drugie miejsce i nagrodę publiczności podczas międzynarodowego finału FameLab na Cheltenham Science Festival w Wielkiej Brytanii.

Konkurs spotkał się z dużym zainteresowaniem nie tylko badaczy, ale również odbiorców działań Kopernika. Uczestniczyło w nim 590 osób obecnych na półfinale i finale. Dodatkowo podczas Nocy Muzeów finał pokazywany na telebimie obejrzało kilka tysięcy osób, a kolejną publicznością byli widzowie internetowego streamingu. Lokalne media, kibicowały uczestnikom FameLabu ze swoich regionów. Krótkie, ciekawe prezentacje przedstawiane przez młodych, twórczych ludzi pokazywały naukę jako przestrzeń radości i atrakcyjnego medialnie współzawodnictwa. Dziewięciu z dziesięciu finalistów konkursu

poleciłoby innym badaczom udział w FameLabie. Jako szczególnie wartościowe ocenili szkolenie, podczas którego dowiedzieli się, jak w sposób jasny i przystępny przekazywać skomplikowane treści naukowe oraz jak nawiązać i podtrzymać kontakt z publicznością.

II. Procesy wewnętrzne, kształcenie i rozwój

Do realizacji działań Kopernika w 2012 roku niezbędne było zaplecze w postaci infrastruktury – sprawnego technicznie, czystego, bezpiecznego i funkcjonalnego budynku oraz zadbanego terenu sąsiadującego z siedzibą. Konieczne było także zapewnienie systemów informatycznych, odpowiedniego oprogramowania i sprzętu komputerowego, wykorzystywanych m.in. na wystawach, do obsługi zwiedzających i w komunikacji wewnętrznej. Do prawidłowego działania Kopernika – funkcjonowania ekspozycji i tworzenia nowych eksponatów – potrzebny był również w pełni wyposażony warsztat produkcji i eksploatacji wystaw.

Nasza działalność byłaby niemożliwa, gdyby nie sprawne zarządzanie instytucją przez jasno sprecyzowane zasady i procesy w oparciu o wykwalifikowane kadry. W 2012 roku procesy wewnętrzne instytucji podlegały stałej optymalizacji. Powstały nowe procedury, m.in. z zakresu kontroli zarządczej i zarządzania ryzykiem. Po przeszkoleniu pracowników wdrożona została wypracowana w poprzednim roku metodyka zarządzania projektami. Wprowadziliśmy również system oceny kompetencji pracowniczych.

Jako instytucja stale rozwijająca, poddajemy nasze działania ewaluacji, dzięki czemu możemy wprowadzać niezbędne modyfikacje w projektach. Pozwala to jeszcze lepiej odpowiadać na potrzeby odbiorców i poprawiać efektywność procesu tworzenia działań. Realizujemy to również za pomocą planu strategicznego, który zawiera wyznaczone na najbliższe lata cele i wskaźniki. W 2012 roku został powołany nowy zespół strategiczny, który zaktualizował podstawowe założenia dotychczasowego planu – cele strategiczne i misję. W 2013 roku będą kontynuowane prace nad aktualizacją dokumentu obejmującego lata 2013-2015.

Realizacja zamierzeń Kopernika nie udałaby się bez wykwalifikowanego zespołu pracowników, zapewnienia im miejsc pracy i odpowiednich szkoleń, których celem jest przygotowanie do pracy nowych osób i podniesienie kwalifikacji zawodowych już zatrudnionych. Konieczne jest zagwarantowanie obsługi księgowej, finansowej, prawnej i doradczej. W 2012 roku zatrudnienie zwiększyło się o 25,83 etatu (195,5 etatu na koniec

2011 roku i 221,33 na koniec 2012 roku). Pracownicy zwiększali swoje kompetencje zawodowe m.in. podczas szkoleń z zakresu podatków, finansów publicznych, prawa zamówień publicznych i obsługi klienta. Wszyscy zostali także przeszkoleni z wprowadzanego systemu oceniania kompetencji zawodowych pracowników.

Liczną grupę współpracowników Centrum Nauki Kopernik zatrudnianych na umowy cywilnoprawne stanowią animatorzy. Do ich głównych zadań należy obsługa interaktywnych wystaw, prowadzenie pokazów i warsztatów. W 2012 roku podpisano umowy roczne z 225 osobami, wybranymi podczas rekrutacji przeprowadzonej w pierwszym kwartale. W skład zespołu weszło 149 współpracujących wcześniej z Kopernikiem animatorów i 76 nowych. Wszyscy odbyli szkolenia z obsługi wystaw, technik animowania, BHP i pierwszej pomocy. Zapoznali się również z misją, rolą i historią Kopernika.

Wielość działań realizowanych przez zespół Centrum Nauki Kopernik wymaga prowadzenia dobrej komunikacji, zarówno z otoczeniem, jak i wewnątrz organizacji. Oznacza to docieranie z ofertą do potencjalnych odbiorców, dobieranie kanałów informacyjnych właściwych dla grup docelowych realizowanych projektów. Kopernik nie tylko zachęca swoich odbiorców do udziału w wydarzeniach i do przyścia na interaktywne wystawy. Przyczynia się również do promowania nauki, jej roli w społeczeństwie i budowania pozytywnego wizerunku kształcenia. Propaguje odpowiednie postawy, jak kreatywność, nieszablonowe myślenie. Zachęca do samodzielnego zdobywania wiedzy, przeprowadzania rodzinnych eksperymentów, lektury, dyskusji itp. W tym wszystkim traktuje swoją publiczność jako partnerów, wnoszących do dialogu z naukowcami własną wrażliwość, doświadczenie, pasję, wiedzę.

W 2012 roku Kopernik informował zarówno o swoich stałych działaniach, jak i o nowych atrakcjach. Ten program komunikacji społecznej realizowano za pomocą wielu kanałów komunikacyjnych, wykorzystywanych do osiągnięcia celów statutowych. Wśród nich znalazł się przekaz medialny, informowanie i budowanie społeczności za pomocą Internetu, informacja wewnętrzna w budynku (w tym informacja wizualna), kampanie promocyjne (w tym druki).

Przekaz medialny stanowił w 2012 roku istotny sposób informowania opinii publicznej. Kopernika wspomniano w 9000 publikacji. Około 26 procent (2350) z nich stanowią artykuły i audycje, których byliśmy głównym tematem. Publikacje ukazały się w mediach ogólnopolskich, stołecznych i lokalnych innych regionów. Były to artykuły w gazetach i w Internecie, relacje telewizyjne i radiowe. Zdecydowana większość publikacji była pozytywna. Te, w których nas tylko wspomniano dotyczyły m.in. roli Centrum jako punktu odniesienia dla innych instytucji edukacyjnych i kulturalnych, zwłaszcza dla powstających w Polsce centrów nauki. W wielu przedstawiani byliśmy jako prestiżowe tło

wydarzeń odbywających się w naszym centrum konferencyjnym, odpowiednie miejsce do organizacji spotkań i konferencji istotnych z punktu widzenia promocji nauki, a także ważnych zagadnień społecznych i gospodarczych (m.in. Inauguracja programu Polsko-Norweskiej Współpracy Badawczej, Uroczysta wymiana umowy pomiędzy Rządem RP i Europejską Agencją Kosmiczną w sprawie przystąpienia Polski do ESA, Forum Gospodarcze Polska – Francja z udziałem prezydenta Francji, François Hollande’a).

Pełniliśmy również rolę ekspercką w mediach m.in. w dziedzinie fizyki i astronomii. Nasi pracownicy komentowali interesujące opinię publiczną zjawiska o charakterze naukowym. Ukazywało to Kopernika jako instytucję zaangażowaną w rzeczywistość i podkreślało obecność nauki w życiu codziennym.

Do naszych odbiorców docieraliśmy również za pomocą działań w Internecie. W serwisach internetowych www.kopernik.org.pl i www.niebokopernika.pl (łącznie: 1 526 171 wejść), a także na stronach Festiwalu Przemiany (<http://www.przemianyfestiwal.pl>) i Pikniku Naukowego (www.pikniknaukowy.pl) na bieżąco informowaliśmy publiczność o naszych działaniach, transmitowaliśmy poprzez streaming ważne wydarzenia i pisaliśmy o nauce.

Kopernik był także aktywny w serwisach społecznościowych facebook.pl i youtube.com. Serwisy te pozwalają na interakcję z ich użytkownikami, spersonalizowany kontakt. Liczba fanów w serwisie facebook na głównym profilu instytucji zwiększyła się z około 30 000 w 2011 roku do 53 300.

Wydarzenia realizowane przez Kopernika wymagały przygotowania przemyślanych kampanii informacyjno-promocyjnych i spójnej dla instytucji informacji wizualnej, jednocześnie odróżniającej projekty od siebie. Dla poszczególnych projektów tworzyliśmy własny layout druków informacyjnych i materiałów promocyjnych.

Podsumowanie

Największym osiągnięciem 2012 roku był dla nas ogromny sukces frekwencyjny, poparty satysfakcją odbiorców. Zainicjowaliśmy debatę społeczną na trudne, niejednoznaczne tematy dotyczące współczesnej nauki. Rozpoznaliśmy potrzeby edukacyjne i odpowiadaliśmy na nie, m.in. przez działania skierowane do nauczycieli. Służyliśmy wsparciem dla innych ośrodków – polskich i zagranicznych, zarówno ze Wschodu (Gruzji, Białorusi, Rosji), jak i Zachodu (Szwecji, Niemiec). Aktywny udział w międzynarodowych organizacjach skupiających m.in. centra nauki, obecność na konferencjach poświęconych nauce, komunikacji naukowej i rozwojowi społecznemu zbudowały silną pozycję Kopernika na forum międzynarodowym, zwłaszcza w Europie.

Po dwóch latach działania, zyskaliśmy świadomość naszej roli społecznej, która wyznacza nam cele na przyszłość. Wiedza o tym, kim są odwiedzający Kopernika i odbiorcy naszych pozostałych działań oraz znajomość potrzeb tych osób pozwoliły zweryfikować wcześniejsze założenia. Na tej podstawie sformułowaliśmy na nowo misję instytucji – dodaliśmy do niej elementy zaangażowania, poczucia sprawczości i odpowiedzialności. Wypełnianie celów strategicznych i utrzymanie wysokiej popularności Kopernika poprzez zbudowanie ciekawych nowatorskich wystaw i program lepiej odpowiadający potrzebom społecznym, są naszymi największymi wyzwaniem na następne lata.